

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2005-152

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Viestinnän laitos
Tekijä-Författare-Author Hiidensalo, Venla		
Työn nimi-Arbetets titel-Title Rajoja ja rakkautta äideille - Tutkimus Raimo Sailaksen aloittamasta päivähoitokeskustelusta		
Oppiaine-Läroämne-Subject Viestintä		
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu	Aika-Datum-Month and year 2005-12-05	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 102 s.+ liitteet 13 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tarkastelen työssäni Helsingin Sanomissa syksyllä 2004 käytyä päivähoitokeskustelua, joka sai alkunsa valtiosihteeri Raimo Sailaksen ehdotettua subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamista. Tarkastelen työssäni äidin, isän ja yhteiskunnan kolmiyhteyttä. Lähtökohtanani vanhemmuuden esitysten tutkimisessa on väite, että äidit ovat päässeet vain harvoin määrittelemään rooliaan äitinä itse. Sen sijaan äitiys on voimakkaasti ulkoapäin määriteltyä ja normitettua. Työni yhtenä avainkysymyksenä onkin, miksi Sailas kohdistaa viestinsä nimenomaan nuorille naisille?</p> <p>Etsin työssäni kaikupohjaa Sailaksen aloittamalle keskustelulle monelta eri suunnalta. Työni rakennetta voi kuvata spiraaliksi, jossa jokainen kehä syventää edeltäjäänsä. Työni teoriaosuudessa tarkastelen Teresa de Lauretiksen muotoilemaa teoriaa sukupuolesta representaatioissa rakentuvana esityksenä. Teen katsauksen perheen sisäisen vastuunjaon rakentumiseen ja suomalaiseen perhepolitiikkaan 1800-luvulta 1900-luvulle. Tarkastelen naisten mahdollisuuksia työn ja perheen yhteensovittamiseksi ja tasa-arvoliikeen vaiheita Suomessa. Käsittelen myös suomalaisessa isänroolissa tapahtuneita muutoksia. Sailaksen aloittama päivähoitokeskustelu kytkeytyy myös ajankohtaiseen keskusteluun hyvinvointivaltion kriisistä, säästämispainesta ja tulevaisuudesta, ja siksi tarkastelen työssäni myös hyvinvointivaltiosta käytyä keskustelua ja sen tulevaisuudesta esitettyjä visioita.</p> <p>Aineistonani on 21 Helsingin Sanomissa ajalla 15.8.-20.12.2004 julkaistua artikkelia ja mielipidekirjoitusta, jotka poimin lehden verkkoarkistosta helmikuussa 2005 hakusanoilla "päivähoito and Sailas". Analyysimetodinani on kriittinen diskurssianalyysi, jossa hyödynnän myös fokalisaation käsitettä. Analyysin tuloksena löysin aineistostani kolme diskurssia, jotka nimesin rajanvetodiskurssiksi, moraalidiskurssiksi ja me vanhemmat –diskurssiksi sen mukaan, kenen tai mistä näkökulmasta päivähoitokysymystä niissä tarkastellaan. Analyysini paljasti, että vaikka tutkimissani teksteissä puhutaan sukupuolineutraalisti vanhemmista, kohdistetaan hoivavastuun vaatimus rivien välissä äideille. Äiti näyttäytyy keskustelussa epätoimijana, jonka etu on lapsen ja muun perheen edulle alistainen. Rajanvetodiskurssissa vaaditaan, että yksilön ja yhteiskunnan välistä vastuunjakoa on tarkistettava. Subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamisen myötä vastuuta halutaan siirtää yhteiskunnalta takaisin perheelle, yksilölle – ja naiselle.</p> <p>Työni lopuksi syvennän edellä esittelemiäni teemoja tarkastelemalla niitä Michel Foucault'n biovallan ja sukupuoliteknologian teoriaa vasten. Pohdin, miten äitiydestä on tullut normien painolastilla raskautettu asia ja mistä representaatioiden näyttämöltä löytyisi puhuvan äitisubjektin ja naisen paikka.</p> <p>Keskeisenä kirjallisuutena työssäni on muun muassa Jaana Vuoren väitöskirja Äidit, isät ja ammattilaiset (2001), Eeva Jokisen teos Väsynyt äiti (1996), Ilana Aallon ja Jari Kolehmaisen toimittama Isäkirja (2004), Michel Foucault'n Seksuaalisuuden historia (1998) sekä Ritva Nätkinin ja Raija Julkusen tuotanto.</p>		
Avainsanat-Nyckelord-Keywords äitiys - representaatiot diskurssianalyysi perhepolitiikka - jaettu vanhemmuus päivähoito - keskustelu isyys tasa-arvo		
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited		
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information		